

**Európa küzdelme a rabszolgaság új formája,
az emberkereskedelem ellen**

Terry Davis

az Európa Tanács főtitkára

Európa már 200 évvel ezelőtt eltörölte a rabszolgaságot, de ennek ellenére az még mindig nem szűnt meg. Bűnbandák egész sora gazdagodik meg az emberkereskedelemből Európa-szerte, számos kormány mégsem tesz elég erőfeszítést annak érdekében, hogy mindezt megakadályozza.

Az emberkereskedelem a bűncselekményeknek nem a legdiszkrétebb fajtája. Áldozatait bárki láthatja kószálni minden este a csatorna partján, nem messze az Európa Tanács székházától Strasbourgban, de akár Magyarország városaiban, vagy bárhol szerte Európában. Az erős smink nem tudja elkendőzni sem gyötrődéseiket, sem kétségbeesésüket. A rendőrség időnként begyűjti és visszatoloncolja őket hazájukba, de igen gyakran ismét rabszolgaságba kényszerítve találják magukat Európa egy másik pontján, még mielőtt a tinta megszáradhatott volna a kitoloncolást elrendelő irat aláírásán.

Sajnálatos módon úgy tűnik, a bűnözők mindig lépéselőnyben vannak. Az emberkereskedők meggazdagodnak, azok pedig, akikkel kereskednek, magas árat fizetnek mindezért. Az ilyesfajta üzelmeknek a legtöbbször a szexuális kizsákmányolás az oka, de a kényszermunka, a rabszolgaság és a szervkereskedelem szintén gyakori indíték.

Annak érdekében, hogy ennek a szörnyű és szégyenteljes állapotnak véget lehessen vetni, az Európa Tanács 2005-ben új egyezményt dolgozott ki a nemzetközi együttműködés megerősítésére, az emberkereskedelem megelőzésére, az emberkereskedők eljárásba vonására, az áldozatok megsegítésére, valamint létre hozott egy ellenőrző mechanizmust is azt biztosítandó, hogy a kormányok be is tartsák mindazt, amit aláírtak.

Az egyezmény február 1-jén lép életbe, és azonnali hatállyal bír az első tíz aláíró országban: Albániában, Ausztriában, Bulgáriában, Horvátországban, Cipruson, Dániában, Grúziában, Moldovában, Romániában és Szlovákiában. Bosznia-Hercegovina, Franciaország és Norvégia januárban ratifikálta az egyezményt, ezekben az országokban május elsején fog hatályba lépni.

Az Európa Tanács egyezménye az első nemzetközi megállapodás, amely a kereskedelem tárgyát képező embert áldozatként kezeli, és nem bűnözőként. Az egyezmény arra törekszik, hogy biztosítsa ezeknek az embereknek alapvető jogukat és emberi méltóságukat, hogy valódi esélyt nyújtson számukra az élet újrakezdéséhez, és hogy ezeket a modern emberkereskedőket rács mögé juttassa.

Az emberkereskedelem elleni küzdelem a lehető legszélesebb nemzetközi együttműködést igényli, és szükség van mind a származási országok, mind a tranzit-, mind pedig a célországok összefogására. Az egyezmény nem csak az Európa Tanács 47 tagállama számára áll nyitva aláírásra, hanem a nem európai országok számára is; egy egész világra kiterjedő válaszlehetőséget kínál tehát egy globális problémára.

A megelőző intézkedések között szerepel a származási országokban kifejtett ismeretterjesztő tevékenység annak érdekében, hogy a potenciális áldozatok ne higgyenek a bűnözők hazugságainak és mesterkedéseinek. A folyamat másik végén pedig a célországok kormányainak kell tenniük a kereslet csökkentése érdekében. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy függetlenül attól, hogy az adott országban milyen jogi megítélés alá esik a prostitúció, a hatóságoknak eljárást kell indítaniuk azok ellen, akik úgy fizettek szexuális szolgáltatásért, hogy tudták, hogy az illető emberkereskedelem áldozata. Ez természetesen nem az egyetlen mód a kereslet csökkentésére: ismeretterjesztő akciók és tréningek révén szintén jelentősen befolyásolható a keresleti oldal.

Az egyezmény az emberkereskedelem áldozatai számára 30 napos felépülési és gondolkodási időt hagy, és lehetőséget biztosít ideiglenes tartózkodási engedély megadására, melynek nem feltétele a rendőrséggel való együttműködés. Az Európa Tanács több tagállamában ugyanis az a tapasztalat, hogy az áldozatok önkéntes együttműködése jobb eredményekre vezet az emberkereskedők eljárás alá helyezése során.

Az egyezmény révén megvan a lehetőség arra, hogy jelentősen csökkenjen az emberkereskedelem mértéke Európában. Hatályba lépése döntő fontosságú, de sok ország – legtöbbször célország – még nem ratifikálta a dokumentumot, és egyelőre ódzkodik is megtenni azt. Az ösztökélésre válaszul a kormányok gyakran az illegális bevándorlástól való félelmüket emlegetik, holott erről nincs szó. Őszintén szólva, illegális bevándorlóként kezelni valakit, aki emberkereskedelem áldozata, olyan, mintha szeméremsértő viselkedéssel vádolnánk azt, akin nemi erőszakot követtek el. Hasonlóképpen, az az okfejtés, hogy az

áldozatoknak tisztában kellett lenniük azzal, hogy a felkínált állás nem fog az egzotikus táncra korlátozódni, ugyanolyan érvekre épül, mint az, hogy a kihívó öltözködés felhívás a szexuális erőszakra. Senkinek, semmilyen körülmények között nincs joga egy másik embert megfosztani a szabadságától, és olyasmire kényszeríteni, ami emberi méltóságában sérti őt, és ellentétes az emberi jogaival.

Ideje végre leszámolni az emberkereskedelemmel Európában, és az Európa Tanács egyezményének hatályba lépése lehetőséget ad erre. Ezért azok az országok, amelyek még nem ratifikálták, vagy még alá sem írták a dokumentumot, tegyék meg haladéktalanul.